

כּוֹתֵה שֶׁל מֶלֶה

הכול דיבורים

הידעתם?

אפשר להגיד דברים קשים גם בדרך נעימה, על ידי בחירת מלים טובות וטון דבור נעים, ואז מי שהדברים מפנים כלפיו פנוי יותר להקשבה לתוכן הדברים.

מתוך פה הדב, כתב: א.א. מילן, אייר: ארנסט שפארד

מדברים בנות

קראו את השיר:
דברים שאני לא אוהב שאומרים לי:
למה אתה תמיד...
למה אתה אף פעם לא...
מה אמרתי לך...
מתי כבר תבין...
למה לי זה לא קורה...
אל תחשב ש...
איך אתה נראה...
כמה פעמים צריך להגיד לך...
ידעתי שזה יקרה...
כל יום אותו דבר...

(מתוך 'הילדה שאני אוהב' מאת יהודה אטלס, 1988)

- האם הבטייזים האלה מוכרים לכם?
- האם יש משפטים שאתם לא אוהבים שאומרים לכם?
- בחרו משפט מהשיר או משפט המכר לכם מהבית, ונסחו אותו בלשון טובה.
לדגמה, במקום: 'תן לי שוקו!' אפשר לומר: 'אפשר, בבקשה, לקבל כוס שוקו?'
דגמה נוספת: במקום: 'כמה פעמים צריך להגיד לך לא לשים את הכוס בקצה השלחן?!' אפשר לומר: 'הזהרי, הכוס שבקצה השלחן עלולה לפלו!'

אמר ר' שמעון בן גמליאל לטבי עבדו: צא וקח לי מאכל טוב מן השוק; יצא וקח לו לשון.
אמר לו: צא וקח לי מאכל רע מן השוק; יצא וקח לו לשון.
אמר לו ר' שמעון בן גמליאל: מפני מה פשאתי לך מאכל טוב לקחת לי לשון, וכשאתי לך מאכל רע לקחת לי לשון?
אמר לו: מפנה הטובה ומפנה הרעה; כשהיא טובה אין טובה מפנה וכשהיא רעה אין רעה מפנה.

(מדרש ויקרא רבה, פרשה ל"ג, א)

- למלה 'לשון' בספור שתי משמעותות. מהן?
- מדוע בחר טבי העבד להביא לר' שמעון לשון דוקא?
- תנו דגמה ללשון טובה וללשון רעה.
- האם לשון טובה יכולה להיות לפעמים רעה? במה זה תלוי?

על משמעות המלים ועל המשמעות שאנחנו מוסיפים להן:

- צִירוּ צִיור הַפְּתָאָר אַרְוַע מְסַבִּיבְתְּכֶם שְׂמֵשֶׁתְּמָשִׁים בּוּ בְּלִשׁוֹן שְׂאִינָה טוֹבָה, וּלְיָדוֹ צִירוּ צִיור הַפְּתָאָר אֶת אוֹתוֹ אַרְוַע בְּלִשׁוֹן טוֹבָה. הַשְׂתַּמְּשׁוּ בְּצַבְעִים הַפְּתָאִימִים, לְדַעְתְּכֶם, לְטוֹן הַדְּבָר.